

_____ hokimligi
*maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi*

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi
_____ning

20__20__-o'quv yilida
7-8-9-10-sinflar bo'sh o'zlashtiruvchi
o'quvchilar uchun adabiyot fanidan

**TO'GARAK
HUJJATLARI**

DIQQAT

Unutmang!!! Ushbu hujjat sizga hech kimga tarqatmaslik sharti bilan **OMONAT** qilib berildi.

Agar ushbu hujjat sizga boshqalar orqali kelib qolgan bo'lsa ham **OMONAT** hisoblanadi.

Ushbu **OMONAT**ni faqat o'zingiz uchun foydalaning. Hech kimga bermang, hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Tijoriy maqsadda foydalanmang.

Internet va Veb-sayitlarga joylamang.

Telegram orqali kanal va gruppalarga tarqatmang.

OMONATGA HIYONAT QILMANG.

Telegram orqali admin **Nabiyev Zokirjon** bilan bog'lanish **90-530-68-66** yoki **Nza456**

“Kelishildi”

MMIBDO‘: _____
“ _____ ” _____ 20__yil

“Tasdiqlayman”

Maktab direktori: _____
“ _____ ” _____ 20__yil

20__20__ -o‘quv yili uchun tuzilgan “ _____ ” to‘garagining
ISH REJASI

№	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Hovlida qanday daraxt bor	1		
2.	Ernest Seton-Tompson “Lobo”	1		
3.	Muhammad ali. “Gumbazdagi nur”	1		
4.	Jahon Otin Uvaysiy.	1		
5.	Abdulla Qodiriy.	1		
6.	Qo‘rqunch bir jasorat	1		
7.	Pirimqul Qodirov. “Yulduzli tunlar”	1		
8.	O‘lmas Umarbekov. Hayoti va ijodi	1		
9.	Xalq dostonlari haqida	1		
10.	Kuntugmish dostoni.	1		
11.	Oybek. Namatak.	1		
12.	Xayriddin Sultonov: Saodat sohili qissasi	1		
13.	Kimki bir kongli buzugning gazali	1		
14.	Xurshid Dostmuhammad: Mirkomilboyning qazo bolgan namozi hikoyasi	1		
15.	Usmon Nosir. Yoshlik sheri	1		
16.	O Genri hayoti va ijodi	1		
17.	Shukur Xolmirzayev: Ozbeklar hikoyasi	1		
18.	"Shubxa" hikoyasi haqida	1		
19.	Xalq og‘zaki ijodi	1		
20.	Ogahiy lirikasidan g‘azallar	1		
21.	Zokirjon Xolmuhammad O‘g‘li Furqat	1		
22.	Badiiy adabiyotda ruhiyat tahlili	1		
23.	Sohibqiron	1		
24.	Dorilomon kunlar keldi...	1		
25.	Turkiylar	1		
26.	Chingiz Aytmatov hayoti va ijodi	1		
27.	O‘ljas Sulaymonov	1		
28.	Qadimgi dunyo adabiyoti: kirish darsi	1		
29.	Antik adabiyot	1		
30.	O‘zbek mumtoz adabiyoti: kirish darsi	1		
31.	“Qutadg‘u bilig” asari haqida	1		
32.	Migel Servantes. “Don Kixot” romani: Tarixiy davr. Muallif haqida.	1		
33.	Mashrab: muallif haqida ma’lumot	1		
34.	XVII–XIX asrlar jahon adabiyoti	1		

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Hovlida qanday daraxt bor

Maqsadlar:

- a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Yozning o‘rtalari edi. Onam singlim va akamni ergashtirib qo‘shni qishloqda yashovchi bobomnikiga mehmonga ketishdi. Uyda otam bilan men yolg‘iz qoldik. Supada yonboshlab yotgan otam botayotgan quyoshning alvon shafaqlarida tovlanib turgan daraxtimizga xayolga cho‘mgancha tikilib turardi. Shunda men:– Ota, nega daraxtimiz hech meva tugmaydi? – deb so‘radim. Savolimdan otam ajablandilar, shekilli, ancha vaqt xuddi nimadir qidirganday yuzimga tikilib qoldilar, so‘ng dedilar: “Mevami? Tugadi, o‘g‘lim. Mana, men, sen, onang, singling va akang shu daraxtning mevalarimiz...” Tabiiyki, men otamning gaplarini unchalik tushunmadim, buni o‘zi ham sezdi, shekilli, qo‘li bilan boshimni silab: “Bu gaplarning ma’nosini katta bo‘lganingda tushunib olarsan”, – dedi va boshqa bu haqda og‘iz ochmadi. Otam nafaqat bu yolg‘iz daraxtni, umuman yashillikni sevar edi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Asarning davomini o‘qing. Unda bayon qilinayotgan voqealar qachon sodir bo‘lgan: asar boshida bayon qilingan voqealardan keyinmi yoki oldin?

V. Uyga vazifa: – Payvand qilishdan maqsad nima?

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Ernest Seton-Tompson “Lobo”

Maqsadlar:

- a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildiradi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini aytadi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

“Bolalar ensiklopediyasi”dan olingan ma’lumotni o‘qib chiqing.

Bo‘ri zararlimi yoki foydalimi? Aslida bunday savol berish noto‘g‘ri, chunki ko‘pgina hayvonlar bir vaqtning o‘zida ham foydali, ham zararli bo‘lishi mumkin. Uy hayvonlariga hujum qiladigan bo‘ri odamlarga ziyon yetkazadi. Xuddi mana shu bo‘ri o‘rmonda yoki tundrada ko‘pincha nimjon, kasalmand hayvonlarga hujum qiladi, chunki bunday hayvonlarni tutib olish oson-da. Kasal hayvonlarni qirishi natijasida bo‘ri o‘rmon va unda yashaydigan jonivorlarga foyda keltiradi. Uni mana shu xizmatlari uchun “o‘rmon sanitari” deb atashadi. Bo‘rilar o‘rmonda hayvonlarning haddan ziyod ko‘payib ketishiga yo‘l qo‘ymaydi. Bo‘ri nihoyatda ayyor va aqlli hayvon. U o‘zi ta‘qib qilinayotganini darhol sezib, xatarli joyni uzoq vaqtga tark etadi. Shuning uchun ba’zida bo‘rini yaxshilab qo‘rqitib qo‘yishning o‘zi yetarli bo‘ladi. Bo‘ri yashirinlashga usta, juda ehtiyotkor hayvon. Ba’zan hatto eng tajribali ovchilar ham bolalarini katta qilayotgan urg‘ochi bo‘ri uyasini topa olmaydilar.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Bo‘rilar haqidagi qanday asarlarni o‘qigansiz yoki tomosha qilgansiz? Bu asarlarda bo‘rilar qanday tasvirlangan?

V. Uyga vazifa: Bo‘rilarning siz o‘qigan yoki ko‘rgan asarlardagi tasvirini yuqoridagi ma’lumot bilan solishtiring.

Sana: “ ___ ” _____ 20 ___ -yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Muhammad ali. “Gumbazdagi nur”

Maqsadlar:

- a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdegilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

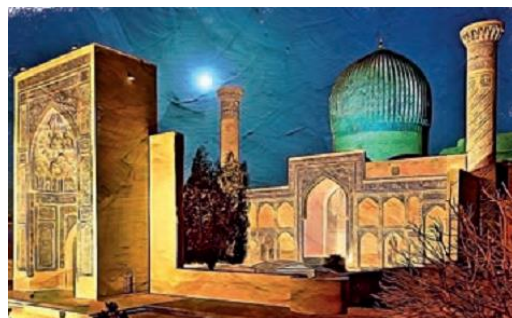
Turibdi bir bola Maqbara qoshida. Savol-la band edi Bolaning yodi: “Go‘ri Amir nima!..”

“Ne ich-u tashida?..” O‘zi soddagina. Temurdir oti... Gumbazga termilib Og‘riydi bo‘yni. Chiqadi, kiradi Qabrga tiriklar, Bolakay turadi Unutib uyni. “Vo-o-o!.. Qandoq qurganlar? Juda ham katta-ku? Bo‘lganmi kranlar Avvali ham, a?” Domlamiz der edi: “O‘tmishda, hattoki, Arpa non yer edi Qari-yosh... Hamma!.. Tushadi esiga Yana ko‘p gaplar, Ilashar ko‘ziga Gumbazdagi nur. Mittigina bolasan asli, Xayolingda qiziq xayollar. Bunday o‘yga borishar, balki, Dunyoni bir qayirgan chollar. Ularga-ku yarashar, ukam, Ularga-ku, bu narsa odat. Lekin sening o‘ylaring bu dam Meni hayron qoldirar faqat. Senga nima dunyo taqdiri? Dunyo ishi bitgusi sensiz. Bilsang, mushkul bu o‘ylar siri, Kattalar ham qolishar unsiz, Sen-ku, bola! .. Samarqand – mana!.. Ertakdan ham qadimligi rost. Salobat-u hukuh, tantana – Faqat buyuk poytaxtlarga xos. Tegrasida parvona bo‘lgan Zarafshon ham betin yugurar. Minoralar “Ko‘k – baland” degan Lofchilarning og‘ziga ar. Madrasalar mo‘ysafidsimon Ro‘parangda o‘qishar duo. Qalandarlar kezar har tomon. Tillarida: “Haq, do‘st, yo ollo!..” Nariroqda bozor.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Nega doston “mittigina bola”ning ulkan binolar haqidagi hayratlari, qiziq xayollari bilan boshlangan?

V. Uyga vazifa: Keltirilgan parchada qaysi davrdagi Samarqand haqida gapirilmoqda?

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20 ___ yil

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Jahon Otin Uvaysiy.

Maqsadlar:

- a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildiradi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

XVIII–XIX asrlarda O‘rta Osiyodagi hozirgi davlatlar o‘rnida Buxoro, Qo‘qon va Xiva xonliklari mavjud edi. XIX asr boshlarida, Qo‘qon xonligi taxtiga Umarxon o‘tirgan davrda ilm-ma‘rifat, adabiyot, madaniyat rivojlandi. Shu bilan birga, xonlikdagi ichki ziddiyatlar, oddiy xalqqa adolatsiz munosabat o‘lkada og‘ir ijtimoiy muhitning paydo bo‘lishiga ham olib keldi. Jahon

otin (taxallusi – Uvaysiy, Vaysiy, 1779–1845) Marg‘ilonda tavallud topgan. Uvaysiy oilasidagi ma‘rifatli muhit uning kelajakda yetuk shoira va o‘z davrining bilimdon ayoli bo‘lib yetishishida muhim ahamiyat kasb etgan. Shoiraning onasi zamonasining o‘qimishli ayollaridan biri bo‘lib, otinlik qilgan, ya‘ni qizlarga ta‘lim berish bilan shug‘ullangan. Jahonning yoshligidan bilim olishga ishtiyoqi baland bo‘lib, dastlabki savodini o‘z oilasi yordamida chiqargan, otasi va akasidan musiqa, she‘riyat ilmini o‘rgangan.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Lirik qahramon nima uchun farzandiga nisbatan “darmonim”, “ko‘z-u ko‘nglum ziyosi, mohi tobonim” singari so‘zlarni ishlatmoqda? Mazkur baytlarda shoira qanday badiiy tasvir vositasini qo‘llagan?

V. Uyga vazifa:

Onaning farzandi sog‘inchi haqidagi mazkur g‘azal sizda qanday tuyg‘ularni uyg‘otdi?

Sana: “ ___ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Abdulla Qodiriy.

Maqsadlar:

- a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdegilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

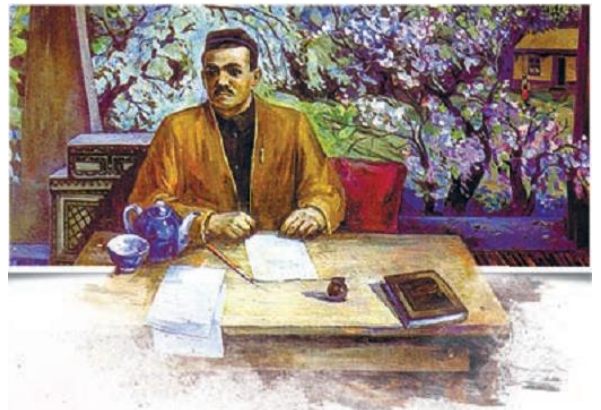
Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Yozuvchi, shoir, tarjimon, birinchi o‘zbek romani muallifi Abdulla Qodiriy (taxallusi – Julqunboy, 1894–1938) Toshkent shahrida bog‘bon oilasida tug‘ilgan. U musulmon va rus-tuzem maktablarida, keyin chalik diniy madrasada va Moskvadagi Adabiyot institutida ta’lim oldi. Qodiriy rus, arab va fors tillarini yaxshi bilgan, sharq va jahon adabiyoti durdonalarini qunt bilan mutolaa qilgan. Qodiriyning hayoti va ijodi sho‘rolar mustamlakasi davriga to‘g‘ri keldi. U boshqa jadidlar qatorida millatni tutqunlikdan ozod qilish dardi bilan yashadi va erk, ozodlik g‘oyalarini o‘z asarlarida jasorat bilan aks ettirdi. Yozuvchining bolaligida otasidan eshitgan xotiralari, otasi guvoh bo‘lgan, boshidan o‘tkazgan voqealar uning asarlari dunyoga kelishida muhim ahamiyat kasb etgan. Adibning “O‘tkan kunlar”, “Mehrobdan chayon” kabi romanlari ko‘plab xorijiy tillarga tarjima qilingan.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Biz mutolaa qiladigan asar “Mehrobdan chayon” deb nomlanadi. Unda XIX asr o‘rtalarida Qo‘qon xonligida sodir bo‘lgan voqealar haqida hikoya qilinadi

V. Uyga vazifa:

O‘ylab ko‘ring: nima uchun asar “Mehrobdan chayon” deb nomlangan bo‘lishi mumkin? Sizningcha, muallif “mehrobdan chiqqan chayon” deb kimni nazarda tutmoqda?

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__yil

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Qo‘rqunch bir jasorat

Maqsadlar:

- ta‘limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

“Ikki xil sadoqat” bobidagi Sultonalining Anvarga maktubini yana bir marta o‘qib chiqing. Maktubning yozilish uslubidagi qaysi jihatlar sizning e‘tiboringizni tortdi? Anvar nomidan Sultonaliga yoki Ra‘no nomidan onasiga maktub yozing. Maktubda Anvar va Ra‘noning Toshkentga qochib ketgandan keyingi hayoti va kechinmalarini tasvirlang. Maktubni til xususiyatlari va uslub jihatidan imkon qadar Qodiriy davri tiliga yaqinlashtirishga harakat qiling.

Epik tur	Lirik tur	Dramatik tur
– asosan voqealar bayon qilinadi; – janrlar: hikoya, qissa, roman va boshqalar.	– asosan his-tuyg‘ular, kechinmalar tasvirlanadi; – janrlar: she‘r, g‘azal, ruboiy, qit‘a, fard va boshqalar.	– asosan harakat tasvirlanadi – bunday asarlar sahnada ijro etishga mo‘ljallanadi.

Roman va hikoya epik turning keng tarqalgan janrlaridan hisobla nadi. Romanda qahramon hayotining kattaroq davri tasvirlanadi, undagi voqealar va ishtirok etadigan obrazlar soni ham ko‘proq bo‘ladi. Hikoyada esa qahramon hayotidan bitta yoki bir-biriga bog‘langan bir necha qisqa voqealar aks etadi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Guruhlarga bo‘lining. Anvar, Ra‘no, Sultonali, Abdurahmon, Xudoyorxon obrazlaridan birini tanlang va uni tahlil qiling. Jadvalni daftaringizda to‘ldiring.

V. Uyga vazifa: Bugungi kun yoshlarida Anvar va Ra‘noga xos qanday xususiyatlar yetishmaydi deb o‘ylaysiz? Siz ulardan nimalarni o‘rganishni istagan bo‘lardingiz?

Sana: “ ___ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Pirimqul Qodirov. “Yulduzli tunlar”

Maqsadlar:

- ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Biz siz bilan Pirimqul Qodirovning “Yulduzli tunlar” romanidan bir bobni o‘qiymiz. Mazkur roman temuriylar sulolasining so‘nggi vakillaridan biri, shoh, shoir va olim Zahiriddin Muhammad Boburning ziddiyatlarga to‘la hayoti haqida hikoya qiladi. Otasining vafotidan so‘ng o‘n ikki yoshida Farg‘ona viloyatiga podshoh bo‘lgan Bobur Amir Temurdan keyin parchalanib ketgan saltanatni tiklamoqchi bo‘ldi. Biroq ichki nizolar va Shayboniyxonning o‘lkaga hujumi uni o‘z yurtini tashlab ketishga majbur qildi. Hindistonning Panipat qishlog‘i yaqinidagi jangda u Dehli sultoni Ibrohim Lo‘diyning katta qo‘shinini yengib, Hindiston taxtini egalladi va Boburiylar sulolasiga asos soldi. Bu sulola Hindistonda uch yuz yildan oshiq hukmronlik qildi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Pirimqul Qodirov “Yulduzli tunlar” romani ustida o‘n yil ishladi. Ish jarayonida u Bobur hayotiga oid manbalarni o‘rgandi, Bobur bo‘lgan joylarga sayohat qildi. Asar bir qancha xorijiy tillarga tarjima qilindi, muallif esa mazkur asari uchun davlat mukofoti bilan taqdirlandi.

V. Uyga vazifa: O‘tilgan mavzuni o‘qib kelish

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: O‘lmas Umarbekov. Hayoti va ijodi

Maqsadlar:

- a) ta‘limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildiradi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini aytadi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Yozuvchi, kinossenariyavis, tarjimon, davlat arbobi O‘lmas Umarbekov (1934–1994)

Toshkentda tug‘ilgan. Dastlab o‘rta maktabda, so‘ng Toshkent davlat universitetida (hozirgi O‘zbekiston milliy universiteti) tahsil olgan. Yozuvchi bolalik orzulari haqida shunday degan edi: “Men ham

yoshligimda ko‘p narsalarga qiziqqanman. Keyinchalik uchuvchilikni orzu qilgan edim, bog‘bon ham bo‘lmoqchi bo‘lganman. Ammo adabiyot hamma orzularimdan kuchlilik qildi. Shuning uchun bo‘lsa kerak, o‘rta maktabni tugatganimda, hech ikkilanmasdan, Toshkent dorilfununining fi lologiya fakultetiga kirdim. Endi bo‘lsa, adabiyotsiz, badiiy ijodsiz hayotimni tasavvur qilolmayman”. O‘lmas Umarbekovning qator asarlari boshqa tillarga tarjima qilingan, o‘zi ham jahon yozuvchilari asarlarini o‘zbek tiliga o‘giran. Yozuvchining ssenariylari asosida badiiy fi lmlar suratga olingan. Adib xizmatlari hukumat tomonidan e‘tirof etilib, faxriy unvonlar bilan taqdirlangan.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Siz “qarz” so‘zini qanday tushunasiz? Nega “qarz” va “qiyomat” so‘zlari birga qo‘llanyapti? Bu so‘zlar orasida qanday bog‘liqlik bo‘lishi mumkin?

V. Uyga vazifa: Tasavvur qiling, do‘stingiz siz bergan omonatga xiyonat qildi. Bu holatda siz qanday yo‘l tutgan bo‘lardingiz?

Maktab MMIBDO ‘ _____ sana _____ 20__ yil

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Xalq dostonlari haqida

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha nazariy ma’lumotlar berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

b) tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

v) rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish.

Axborot manbalari va texnik vositalari: kompyuter, proyektor, ekran, slayd, ko‘rsatmali va tarqatma materiallar, videolavhalar, audio MP3 varianti, rag‘bat kartochkalari

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mavzuga oid ko‘rgazmalar, xattaxta, texnik jihozlar.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

Doston xalq og‘zaki ijodi va o‘zbek mumtoz adabiyotidakeng foydalanib kelinayotgan epik shakllardan biridir. Doston so‘zi xilma-xil ma‘noni bildirib kelgan. Masalan, Doston

forschada epik asar nomini anglatadiganso‘z b o‘lib, u hatto qissa, romandek katta nasriy asarlargaham nisbat beriladi. Siz bilan biz o‘rganayotgan doston esaxalq og‘zaki ijodida yaratilgan va yaratilayotgan muayyankompozitsion yaxlitlikka ega b o‘lgan xalq dostonlaridir. Ular yozma adabiyotdagi Suhayl va Guldursun, Farhod va Shirin, Layli va Majnun kabi dostonlardan fantaziya ko‘lami, k o‘z k o‘rib, quloq eshitmagan voqealar, aql bovar qilmaydigan qahramonliklar tasviri bilan farqqiladi.

To‘g‘ri, yuqorida nomlari tilga olingan dostonlardaham fantastik unsurlar, mubolag‘ali o‘rinlar mavjud. Biroq ulaming birortasi sujet erkinligi, favqulodda qiziq voqealar borasida xalq dostonlari bilan tenglasha olmaydi. Xalq dostonlarining ko‘pchiligiga xos xususiyat ularda ishq-muhabbat mavzusining ustunligidir. Dostonlardagi voqealar qahramonlaming ishqiy sarguzashtlari fonida kechadi. Masalan, dunyoga mashhur Alpomishni olasizmi, Ravshan yoki Kuntug‘mish dostonlarini olasizmi —bari-barisida muhabbat mavzusi ustuvorlik qiladi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

O‘zbek dostonlarining yakunlovchi qismiga xos xususiyatnima?

V. Uyga vazifa:

Adabiyot daftaringizga shevaga oid so‘zlami yozib olingva ulami adabiy tildagi shakli bilan taqqoslang.

Mavzu: “Kuntug‘mish” dostoni.

Maqsadlar:

Ta‘limiy: o‘quvchilarga asarni o‘qish davomida obrazlarga xos xususiyatlarni tahlil qilish orqali ularning badiiy asar g‘oyasini (yoki g‘oyalarini) ochib berishdagi, voqealar rivojidadagi o‘rnini topish, obrazlarga berilgan tavsiflarga (masalan, ularning tashqi qiyofasi, kiyinishi, nutqi – gap-so‘zlari, xatti-harakatlariga) e‘tibor berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar. rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: an‘anaviy tushuntirish metodi, savol-javob metodi, aqliy hujum, guruhlar bilan ishlash, juftlikda ishlash, mustaqil ish metodi.

I.Tashkiliy qism: o‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, mashg‘ulotga tayyorgarligini tekshirish, sinfda tartib va e‘tiborni ta‘minlash, to‘garak mavzusi va maqsadini aytish, mashg‘ulotga faol ishtirok etishga undash.

II.Yangi mavzu bayoni:

Xalq dostonlari har bir millatning ma‘naviy qiyofasi, uning tarixi, qadriyatlarini mukammal aks ettiruvchi bamisoli oynadir. Ularda har bir xalqning urf-odatlarini, milliy o‘ziga xosligi yaqqol k o‘rinib turadi. Dostonchilik xalq og‘zaki ijodida qadimiy epik an‘ana hisoblanadi. Dostonlar, asosan, do‘mbira jo‘rligida aytiladi va ijrochidan ham badihada, ham ijroda juda katta ijodiy mahorat talab qiladi. Dostonning yana bir xususiyati, og‘izdan og‘izga o‘tib avloddan avlodgacha yetib kelganidir. Bu o‘z navbatida ustoz-shogirdlik an‘analarining vujudga kelishiga, natijada yirik dostonchilik maktablarining paydo bo‘lishiga sabab bo‘ldi. Folklorshunos olim T. Mirzayevning ma‘lumotlariga ko‘ra, XV—XVI asrlarda yirik dostonchilik maktablari paydo bo‘lgan, XIX—XX asrlar esa dostonchilik taraqqiyotida juda rivojlangan davr bo‘lgan. XX asr boshlariga kelib baxshilarimiz ijodiy bisotida 150 dan ortiq xalq dostonlari bo‘lgan. Bu dostonlarni Tilla kampir, Sulton kampir, Bo‘ron shoir, Jumanbulbul, Josoq, Yo‘ldosh bulbul, Yo‘ldosh shoir, Suyar shoir kabi mashhur baxshilar kuylaganlar. Keyinchalik ularning an‘analari Ergash Jumanbulbul o‘g‘li, Fozil Yo‘ldosh o‘g‘li, P o‘lkan, Islom shoir, Saidmurod Panoh o‘g‘li, Berdi baxshi, Umir baxshi shoir, Bola baxshi ijodida davom ettirildi. Baxshidan u yoki bu dostonni ijro etishda shunchaki voqea bayonini so‘zlab berish emas, balki uni do‘mbira jo‘rligida tinglovchini rom etadigan darajada kuylab berish talab etilgan. Dostonchi baxshilar o‘z san‘atlarini tinglovchiga ma‘qul qilish uchun turli usullarni qo‘llaganlar (musiqiy qochirimlar, so‘z o‘yinlari, dostonning eng qiziq joyida tanaffusli chekinishlar kabi). Doston aytish ko‘p hollarda raqobat asosida kechgan. Dostongo‘ylik kechalarida bir necha baxshi ishtirok etib, o‘z mahoratlarini namoyish etganlar, ijodiy bahs qilganlar..

III.Yangi mavzuni mustahkamlash: mavzu bo‘yicha qisqa suhbat va muhokama o‘tkazish, qahramonlar yoki voqealar haqida fikr bildirishni so‘rash.

IV.Uyga vazifa: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Mavzu: Oybek. “Na’ matak.

Maqsadlar:

Ta’limiy: o‘quvchilarga asarni o‘qish davomida obrazlarga xos xususiyatlarni tahlil qilish orqali ularning badiiy asar g‘oyasini (yoki g‘oyalarini) ochib berishdagi, voqealar rivojidadagi o‘rnini topish, obrazlarga berilgan tavsiflarga (masalan, ularning tashqi qiyofasi, kiyinishi, nutqi – gap-so‘zlari, xatti-harakatlariga) e’tibor berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar. rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: an’anaviy tushuntirish metodi, savol-javob metodi, aqliy hujum, guruhlar bilan ishlash, juftlikda ishlash, mustaqil ish metodi.

I.Tashkiliy qism: o‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, mashg‘ulotga tayyorgarligini tekshirish, sinfda tartib va e’tiborni ta’minlash, to‘garak mavzusi va maqsadini aytish, mashg‘ulotga faol ishtirok etishga undash.

II.Yangi mavzu bayoni:

NA’MATAK

Nafis chayqaladi bir tup na’ matak
Yuksakda, shamolning belanchagida.

Quyoshga ko‘tarib bir savat oq gul,
Viqor-la o‘shshaygan qoya labida.

Nafis chayqaladi bir tup na’ matak
Mayin raqsiga hech qoniqmas ko‘ngil,
Vahshiy toshlarga ham u berar fusun.

So‘nmaydi yuzida yorqin tabassum.

Yanoqlami tutib oltin b o‘sa-chun

Quyoshga tutadi bir savat oq gul!

Poyida yig‘laydi kumush qor yum-yum...

Nafis chayqaladi bir tup n a ’ matak.

Shamol injulami separ chashmadak,

Boshida bir savat oq yulduz - chechak,

Nozik salomlari naqadar ma’ sum!

Tog‘lar havosining firuzasidan

Mayin tovlanadi butun niholi.

Vahshiy qoyalaming ajib ijodi:

Yuksakda raqs etar bir tup n a ’ matak,

Quyoshga bir savat gul tutib xursand!

Awalo, «Na’ matak» she’ri yozilgan yilga e’tibor qaratamiz. 1936- yil. Sobiq sho‘rolar davlati, jumladan, O‘zbekistonda ham «sotsialistik tuzumga qarshi kuchlar», «xalq dushmanlari»ni fosh qilish harakatlari avjga chiqayotgan bir palla. Xalq, millat qayg‘usida ijod qilgan va qilayotgan jadid ziyolilari, Abdulla Qodiriy, Cho‘lpon, Fitrat singari erk kuychilarini yoppasiga qoralash oddiy holga aylangan. 1927- yildayoq ustoz Cho‘lpon haqidagi b o‘htonlarga qarshi maqola yozgan, 30- yillar o‘rtalarida esa «Abdulla Qodiriyning ijodiy y o‘li» degan risolasi bilan ulug‘ yozuvchi himoyasiga chiqqan Oybekka nisbatan munosabat ham nihoyatda salbiy va xavfli. Mana shu sharoitda shoir: «viqor-la o‘shshaygan qoya labida», «quyoshga ko‘tarib bir savat oq gul», - deya nafis chayqalayotgan na’ matakning mag‘rur timsolini chizadi.

III.Yangi mavzuni mustahkamlash: mavzu bo‘yicha qisqa suhbat va muhokama o‘tkazish, qahramonlar yoki voqealar haqida fikr bildirishni so‘rash.

IV.Uyga vazifa: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Xayriddin Sultonov: “Saodat sohili” qissasi

Maqsadlar:

Ta’limiy: o‘quvchilarga asarni o‘qish davomida obrazlarga xos xususiyatlarni tahlil qilish orqali ularning badiiy asar g‘oyasini (yoki g‘oyalarini) ochib berishdagi, voqealar rivojidadagi o‘rnini topish, obrazlarga berilgan tavsiflarga (masalan, ularning tashqi qiyofasi, kiyinishi, nutqi – gap-so‘zlari, xatti-harakatlariga) e’tibor berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar. rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: an’anaviy tushuntirish metodi, savol-javob metodi, aqliy hujum, guruhlar bilan ishlash, juftlikda ishlash, mustaqil ish metodi.

I.Tashkiliy qism: o‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, mashg‘ulotga tayyorgarligini tekshirish, sinfda tartib va e’tiborni ta’minlash, to‘garak mavzusi va maqsadini aytish, mashg‘ulotga faol ishtirok etishga undash.

II.Yangi mavzu bayoni:

SAODAT SOHILI (*Qissadan parcha*)

- Usta Binoqul, qani turing, shorn tushmay huv dovonga yetib olaylik! O‘sha dovonga yetaylik, u yog‘i - yo Razzoq!

- Uh, taqsir, oyoq bosgulik holim qolmadi. Yurolmayman, taqsir, yurolmayman!

-Andak bardosh qiling, usta Binoqul! Chekkan mashaqqatlarimiz, inshoolloh, besamar ketmas! Ajab emaski, dovon ortida biror qo‘nalg‘a bo‘lsa... Shu manzilga yetib olsak bas, jarohatingizga ham bir davo toparmiz. Qani, qo‘lingizni bering, usta Binoqul! - Ehhh, taqsir... Uch kundan buyon ahvol shu: usta Binoqul shishib ketgan oyoqlarini sudrab bosgancha zorlanib inqillaydi, har qadamni ming bir azob bilan qo‘yadi. Hofiz Ko‘ykiy esa lablarini mahkam qimtigancha ko‘proq o‘z yuragidagi vahmni yengish uchun unga tinimsiz taskin-tasalli beradi, sabr-bardosh sari da‘vat etadi. Binoqul ingraydi, og‘riqqa chiday olmay yig‘lagudek yolvoradi, Hofiz Ko‘ykiy go‘dakni aldagan kabi uni yapatmoqqa tirishadi, “ko‘pi ketib, ozi qolgani”ni aytib ishontirmoqchi, ishonmoqchi bo‘ladi, lekin bundan na yo‘l qisqaradi, na yo‘l azobi kamayadi. Ular o‘n yetti kun aziyat nima, mashaqqat nima bilmay, vaqtichog‘lik bilan yo‘l bosdilar. Taglarida o‘ynoqlagan dulduldek otlar, xurjunlarning ko‘ziga to‘ldirilgan lazzatli ozuqalar belga quwat, dilga mador bo‘lib keldi. Karvondagi dunyo kezgan savdogarlarning vazmin, maroqli gurunglari yo‘l tanobini tortar, huvullagan, fayzsiz cho‘lning o‘lik manzarasiga bir qadar jonlanish bag‘ishlagandek bo‘lar edi. O‘n sakkizinchi kuni sahar chog‘i kimsasiz biyobonda hali mast uyquda yotgan karvonn qaroqchi bosdi. Ular olatasir to‘polonda tog‘ unguri yoqalab qochishga muvaffaq bo‘ldilar.

III.Yangi mavzuni mustahkamlash: mavzu bo‘yicha qisqa suhbat va muhokama o‘tkazish, qahramonlar yoki voqealar haqida fikr bildirishni so‘rash.

IV.Uyga vazifa: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Mavzu: “Kimki bir ko‘ngli buzug‘ning” g‘azali

Maqsadlar:

Ta‘limiy: o‘quvchilarga asarni o‘qish davomida obrazlarga xos xususiyatlarni tahlil qilish orqali ularning badiiy asar g‘oyasini (yoki g‘oyalarini) ochib berishdagi, voqealar rivojidadagi o‘rnini topish, obrazlarga berilgan tavsiflarga (masalan, ularning tashqi qiyofasi, kiyinishi, nutqi – gap-so‘zlari, xatti-harakatlariga) e‘tibor berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar. rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: an‘anaviy tushuntirish metodi, savol-javob metodi, aqliy hujum, guruhlar bilan ishlash, juftlikda ishlash, mustaqil ish metodi.

I.Tashkiliy qism: o‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, mashg‘ulotga tayyorgarligini tekshirish, sinfda tartib va e‘tiborni ta‘minlash, to‘garak mavzusi va maqsadini aytish, mashg‘ulotga faol ishtirok etishga undash.

Alisher Navoiy haykali.
Boku, 2008-yil

II.Yangi mavzu bayoni:

“KIMKI BIR KO‘NGLI BUZUG‘NING”

Kimki bir ko‘ngli buzug‘ning xotirin shod aylagay,	Sarsari ishqing yetib, borini barbod aylagay.
Oncha borkim, Ka‘ba vayron bo‘lsa, obod aylagay.	Shayxdin zuhdi riyoyi kasb o‘lur, yo Rab, qani
Garchi xalq ozodasimen, yor agar bandam desa,	Dayr pirikim, fano rasmini irshod aylagay.
Andin ortuq anglakim, bir banda ozod aylagay.	Odam avlodida kamdur odamiylik shevasi,
Yordin har kimki bir so‘z der, tuganmasdin burun	Odam ermas, ulki mayli odamizod aylagay.
Istaramkim, awalidin yona bunyod aylagay.	Ne balodurkim, falak har kimga cheksa tig‘i kin,
Yor hijronidin o‘lgumdur, bu nav ermish sazo	Yongilib awal mening jonimg‘a bedod aylagay.
Ul kishigakim, biravga o‘zni mu‘tod aylagay.	Besha ichra devlar maqtuli o‘lsun, ey pari,
Necha sabr avroqi yozg‘ay ko‘nglum-u, bir oh ila	Gar Navoiy yona azmi Astrobod aylagay.

III.Yangi mavzuni mustahkamlash: mavzu bo‘yicha qisqa suhbat va muhokama o‘tkazish, qahramonlar yoki voqealar haqida fikr bildirishni so‘rash.

IV.Uyga vazifa: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Xurshid Do‘stmuhammad: “Mirkomilboyning qazo bo‘lgan namozi” hikoyasi

Maqsadlar:

Ta‘limiy: o‘quvchilarga asarni o‘qish davomida obrazlarga xos xususiyatlarni tahlil qilish orqali ularning badiiy asar g‘oyasini (yoki g‘oyalarini) ochib berishdagi, voqealar rivojidadagi o‘rnini topish, obrazlarga berilgan tavsiflarga (masalan, ularning tashqi qiyofasi, kiyinishi, nutqi – gap-so‘zlari, xatti-harakatlariga) e‘tibor berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar. rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: an‘anaviy tushuntirish metodi, savol-javob metodi, aqliy hujum, guruhlar bilan ishlash, juftlikda ishlash, mustaqil ish metodi.

I.Tashkiliy qism: o‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, mashg‘ulotga tayyorgarligini tekshirish, sinfda tartib va e‘tiborni ta‘minlash, to‘garak mavzusi va maqsadini aytish, mashg‘ulotga faol ishtirok etishga undash.

II.Yangi mavzu bayoni:

MIRKOMILBOYNING QAZO BO‘LGAN NAMOZI

Izvosh guzardan o‘tib, katta ko‘chaga burildi hamki, Yoqubxo‘jadan sado chiqmadi. Boy ikki-uch dafa hamrohining avzoyiga zimdan ko‘z yugurtirdi. Yoqubxo‘janing qaddi unikidan yarim qarich tik, shu bois u o‘tirgan holida ham xiyla salobatli ko‘rinadi. Odamlar “Yoqubboyning shaxsiy qo‘riqchisi”, deb gap tarqatishdi, “Mirkomil uning izmidan chiqmaydi”, deganlar ham bo‘ldi. To‘g‘ri, Yoqubxo‘ja ko‘z ochib topgan maslahatgo‘yi bo‘lmasa-da, uncha-bunchani xushlayvermaydigan Mirkomilning ishq shu odamga tushgan, binobarin, yonida doim uni olib yurishga odatlangan edi. Haqiqatan, uning Yoqubxo‘jadan yashirgan-netgan siri bo‘lmagan. Surishtirib kelganda, Mirkomil kimdan, nimani sir tutgan o‘zi!.. Quv yoxud makkor bo‘lganida, rahmatli otasining Makka va Madinada takya qurdirish niyatida o‘ttiz ming tillo vasiyat qilib qoldirganini uyezd hokimiga aytarmidi?! Soyasidan cho‘chisa, hatto o‘z pushtikamaridan bo‘lgan o‘g‘il qizlaridan hadik-xavotirda yashasa, yetti yot begona, buning ustiga, g‘ayridin Iskandarni qilib olarmidi?! Ikki ko‘zning biri yanglig‘ yonidan uzoqlashmaydigan Yoqubxo‘jadan ham gumondor yursa, ishlagan uni do‘stmi-dushmanmi deya bosh qotirsa... odamning har narsa bo‘lgani yaxshi emasmi!.. Yo‘q, Mirkomilning bunday mujmallikka toqati yo‘q - u jini suyganga ham, suymaganga ham dilidagini yamlamay aytgan. Izvosh ko‘tarmadagi zavod ko‘chasi muyulishiga yetdi, boy “ana yorilar, mana yorilar” degan o‘yda hamrohining quyuq soqoliga qarab qoldi. Shunda: - To‘xtat izvoshni!.. - deya hayqirdi boy.

III.Yangi mavzuni mustahkamlash: mavzu bo‘yicha qisqa suhbat va muhokama o‘tkazish, qahramonlar yoki voqealar haqida fikr bildirishni so‘rash.

IV.Uyga vazifa: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Usmon Nosir. “Yoshlik” she’ri

Maqsadlar:

Ta’limiy: o‘quvchilarga asarni o‘qish davomida obrazlarga xos xususiyatlarni tahlil qilish orqali ularning badiiy asar g‘oyasini (yoki g‘oyalarini) ochib berishdagi, voqealar rivojidadagi o‘rnini topish, obrazlarga berilgan tavsiflarga (masalan, ularning tashqi qiyofasi, kiyinishi, nutqi – gap-so‘zlari, xatti-harakatlariga) e’tibor berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar. rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: an’anaviy tushuntirish metodi, savol-javob metodi, aqliy hujum, guruhlar bilan ishlash, juftlikda ishlash, mustaqil ish metodi.

I. Tashkiliy qism: o‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, mashg‘ulotga tayyorgarligini tekshirish, sinfda tartib va e’tiborni ta’minlash, to‘garak mavzusi va maqsadini aytish, mashg‘ulotga faol ishtirok etishga undash.

II. Yangi mavzu bayoni:

YOSHLIK

Kunlarimni yoshligimdan ayamadim,
Menda yoshlik nokaslikni hech ko‘rmadi.

Qiz sevganda ho‘ngir-ho‘ngir qon
yig‘ladim,

Go‘yo qalbim amri - azmimni bir
so‘rmadi.

Yoshligimning tarozusi beposangi,

Bir pallasi bahor toshi bilan og‘ir:

Sevinchim ko‘p... shodligim zo‘r... tilim
biyron,

Qaysi umr shunday yoshlik ko‘rdi axir?

Yuraginga achchiq-achchiq botar edi
Bog‘ ko‘chada sharsharakning mungli
kuyi...

Hayron bo‘lib bolalikda o‘ynar edim,

Qaydadir deb bu oftobning yotar uyi?
Bolaligim gul bog‘larni ko‘rolmagan,
G‘arib bo‘lib, mungsib yurgan
ko‘chalarda.

Yulduz sanab yildan uzun kechalarda,
Hisobiga sira, azal yetolmagan.

Ayamadim yoshligimdan kunlarimni,
Nokaslikni ravo ko‘rmay, sevintirdim,
Chunki unga yuragimda o‘lib qolgan
Bolaligim erkaling tiriltirdim.

Yoshligimning sarguzashti benihoyat,
Bisoti ham tasodifga to‘lib bitgan...
Keyin bilsam, tasodiflar zarur ekan,
Hodisani yetaklarkan sababiyat.

1934-yil, Toshkent

III. Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. She’rdan nimalarni uqdingiz?

2. “Kunlarimni yoshligimdan ayamadim, Menda yoshlik nokaslikni hech ko‘rmadi”, deganda shoir nimani nazarda tutmoqda?

IV. Uyga vazifa: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Maktab MMIBDO‘ _____sana _____ 20__ yil

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: O‘ Genri hayoti va ijodi

Maqsadlar:

Ta‘limiy: o‘quvchilarga asarni o‘qish davomida obrazlarga xos xususiyatlarni tahlil qilish orqali ularning badiiy asar g‘oyasini (yoki g‘oyalarini) ochib berishdagi, voqealar rivojidadagi o‘rnini topish, obrazlarga berilgan tavsiflarga (masalan, ularning tashqi qiyofasi, kiyinishi, nutqi – gap-so‘zlari, xatti-harakatlariga) e‘tibor berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar. rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: an‘anaviy tushuntirish metodi, savol-javob metodi, aqliy hujum, guruhlar bilan ishlash, juftlikda ishlash, mustaqil ish metodi.

I.Tashkiliy qism: o‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, mashg‘ulotga tayyorgarligini tekshirish, sinfda tartib va e‘tiborni ta‘minlash, to‘garak mavzusi va maqsadini aytish, mashg‘ulotga faol ishtirok etishga undash.

II.Yangi mavzu bayoni:

O. Henri (taxallusi, asl ismi - Uilyam Sidni Porter) - jahon adabiyotida qisqa hikoyalari bilan o‘chmas iz qoldirgan amerikalik yozuvchi. Uilyam Sidni Amerikaning Shimoliy Karolina shtatida shifokor oilasida 1862-yili dunyoga kelgan. Onasidan erta ayrilgach, ammasining qo‘lida tarbiyalandi. Bolalikda uning sevimli mashg‘uloti kitob o‘qish va odamlarni kuzatish edi. o‘rta maktabni bitirib, bir muddat dorixonada ishlagach, Uilyam Amerika g‘arbiga, Texasga ko‘chib o‘tdi va davlat xizmatida ishlash bilan birga hikoyalar mashq qila boshladi. O. Henrining adabiy faoliyatidagi eng sermahsul davr XX asr boshlarida Nyu Yorkka ko‘chib o‘tganidan keyin boshlandi. Bu yerda u oddiy amerikaliklar hayotidan so‘zlovchi 200 dan ortiq hikoya yozdi. Ijodkor 1910-yilda vafot etgan. Biz o‘qiydigan hikoya “Yigirma yildan so‘ng” deb nomlanadi. Unda yigirma yildan so‘ng bir-biri bilan uchrashishga ahdlashgan ikki do‘st haqida hikoya qilinadi.

Politsiyachi posbon ko‘chadan vazohat bilan o‘tib borardi. U yakkam-dukkam uchraydigan yo‘lovchilarni hayratga solish uchun ataylab vazohatli ko‘rinayotgandir, balki bu unga odat bo‘lib qolganidir.

III.Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. Voqea kechayotgan joy va payt tasviriga e‘tibor bering. Bu tasvir o‘quvchida qanday kayfiyat uyg‘otadi?

2. O‘rtog‘ini kutayotgan kishi tasviridagi qaysi detallar diqqatingizni tortdi? Bu detallardan qanday xulosa chiqarish mumkin?

IV.Uyga vazifa: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__ yil

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Shukur Xolmirzayev: “O‘zbeklar” hikoyasi

Maqsadlar:

Ta’limiy: o‘quvchilarga asarni o‘qish davomida obrazlarga xos xususiyatlarni tahlil qilish orqali ularning badiiy asar g‘oyasini (yoki g‘oyalarni) ochib berishdagi, voqealar rivojidadagi o‘rnini topish, obrazlarga berilgan tavsiflarga (masalan, ularning tashqi qiyofasi, kiyinishi, nutqi – gap-so‘zlari, xatti-harakatlariga) e’tibor berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

Tarbiyaviy: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

Rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar. rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: an’anaviy tushuntirish metodi, savol-javob metodi, aqliy hujum, guruhlar bilan ishlash, juftlikda ishlash, mustaqil ish metodi.

I.Tashkiliy qism: o‘quvchilar bilan salomlashish, davomatni aniqlash, mashg‘ulotga tayyorgarligini tekshirish, sinfda tartib va e’tiborni ta’minlash, to‘garak mavzusi va maqsadini aytish, mashg‘ulotga faol ishtirok etishga undash.

II.Yangi mavzu bayoni:

O‘ZBEKLAR

Men bir voqeani aytib beray.

Ikkinchi kursda paxtaga bordik. O‘sha Bo‘ka rayoniga. Chetdagi bir kolxoziga. Mana shu o‘zimizning Surxon vohasiga o‘xshab ketadigan joylar ekan: har qadamda qiyozlar o‘sgan. Bog‘-bog‘ yosh qamishni tagi bilan o‘tqazib qo‘yganday. Yeri jiqqa ajriqzor. Mol o‘tlaydigan, bolalar chillak o‘ynaydigan yer-da! Qadrdon, men uning o‘zimga, mana shu ko‘ngil qurg‘urga yoqqan joyini aytdim: bunaqa joylar yoqadi-da! Xullas, ana shu ajriqzordan sal o‘tgandan keyin qishloqcha boshlanadi. Yigimna-o‘ttiz xonadon tursa kerak. Tomlari bari loysuvoq, devorlari guvala. Biz borganda jami tomlarga pichan uyilgan, yomg‘ir yog‘ib o‘tgan payt edi, pichanlar sap-sariq. Ba’zisining ustida yosh bolakaylar o‘tirardi. Bizni ko‘rib qiyqirib yuborishdi. Bechoralar... Toshloq ko‘chada mashinamiz to‘xtadi. O‘qituvchilar o‘zaro kelishdilar. Bizni shu yerdan burib, pastlikka endirib ketishdi. Bitta brigadimning bitmay qolgan peshayvonli imoratiga joylashadigan bo‘ldik. Buyam shunchaki somonsuvoq qilingan. Deraza romlari yo‘q. Yertzax. Odatdagi... baraklardan farqsiz edi. Shuni aytish kerakki, savod masalasida ham ulardan kam emas, ba’zan balandlik ham qilib qolardik: har qalay o‘nni bitirib, to‘g‘ri institutga kirgan bolamiz. Bilimlar hali “svejjiy”... Bundan tashqari, o‘zingizga ma’lum, kamina kutubxonaning, ayniqsa, fundamental kutubxonaning faol o‘quvchilaridan. Lekin uyatchanligimiz ham bor. Baribir... qishloqimiz-da, to‘g‘risi. Balki “uddalik” bobida ham ancha jo‘n edik.

III.Yangi mavzuni mustahkamlash: mavzu bo‘yicha qisqa suhbat va muhokama o‘tkazish, qahramonlar yoki voqealar haqida fikr bildirishni so‘rash.

IV.Uyga vazifa: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustahkamlab kelish.

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__ yil

Sana: " " _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To'garak rahbari: _____

Mavzu: "Shubxa" hikoyasi haqida

Maqsadlar:

O'quvchilarga yangi mavzu bo'yicha yangi bilimlar berish va bilimlarini oshirish

b) tarbiyaviy: o'quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg'otish;

d) rivojlantiruvchi: o'quvchilarning og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish mustaqil fikrlash doirasini yuksaltirish.

Milliy o'quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og'zaki nutq: atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og'zaki tasvirlay oladi; o'quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so'zlovchining nutq ohangini belgilay oladi; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g'oyasini ayta oladi

Mashg'ulotning metodi: og'zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg'ulotning vositalari: o'quv dasturi, mashg'ulot rejasi, mavzuga oid ko'rgazmalar, xattaxta, texnik jihozlar.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo'qlama qilish, o'quvchilarni mashg'ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

"Shubxa" hikoyasida bag'ritosh, insoniy sifatlardan mahrum, nafs bandalari hamda ezgu tuyg'ular egasi, pokiza qalb insonlar o'rtasida ixtilof va ziddiyatlar mahorat bilan tasvirlangan. Banikontxalar xonadonida uch qiz o'sardi. Otasi Banikontxa birinchi qizini Shubxashini y a 'ni shirin zabon b o'lsin deb niyat qilgan qizlari gapirolmaydigan, til-zabonsiz tug'ildi. Qizcha ota-onasiga og'ir yuk b o'lib tug'ilganday sezar, shuning uchun odamlardan o'zini olib qochar, yolg'iz qolishga intilardi.

Odamlar ham gapirolmagan kishi his-tuyg'udan mahrumdeb o'ylashar, Shubxaning taqdiri haqida bechora qizning oldida ochiqchasiga gapiraverardilar. Biroq yozuvchi tasvirlaganidek, Shubxa "tildan mahrum b o'lsa-da, kelishgan, k o'zlari qora, shahlo, kipriklari uzun, lablari qiz qalbida tug'yon urgan hislami aks ettirib gul bargiday titrab turardi". Yozuvchi soqov Shubxaning oilada, odamlar orasidagi hayotini tasvirlar ekan, qizcha qalbida kechgan xayollari, tuyg'ulari ifodasini g'oyat mahorat bilan yozgan.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. "Shubxa" hikoyasida qanday mavzu qalamga olingan?

2. Shubxa obraziga ta'rif bering. U qanday qiz va uni nimalar iztirobga soladi?

V.Uyga vazifa:

R.Thakurning yana qanday hikoyalari bilan tanishgansiz

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Xalq og‘zaki ijodi

Maqsadlar:

- ta‘limiy: o‘quvchilarga yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdegilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Fozil shoir 1872- yilda hozirgi Jizzax viloyatining Baxmal tumani ga qarashli Loyqa qishlog‘ida Yo‘ldosh oilasida tug‘ilgan. Yetimlikda o‘sgan bo‘lajak shoir cho‘ponlik qilgan vaqtlarida do‘mbira jo‘rligida terma va dostonlar aytishga qiziqqan. Yigitlik chog‘larida davrining taniqli baxshisi Yo‘ldosh shoirdan doston aytish sirlarini o‘rgangan. Ulkan iste‘dodi tufayli o‘zbek xalq dostonchiligini yangi bosqichga ko‘targan. Fozil Yo‘ldosh qirقدan oshiq xalq dostonlarini to‘la yod bilgan va betakror iste‘dodi bilan aytgan dostonlarining badiiy jihatdan mukammal bo‘lishiga erishgan. “Alpomish” dostoni nafaqat uning ijodida, balki o‘zbek xalq dostonchiligida alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki bu

dostonda o‘zbek xalqiga xos eng ezgu sifatlar haqqoniy hamda ta’sirli aks ettirilgan. “Alpomish” dostonida xalqimizning azal-azaldan iymon-e‘tiqod, or-nomus birligi yo‘lida o‘zini ayamasligi yorqin aks ettirilgan. Siz dostonni o‘qib, o‘ziga unashtirilgan Oybachinning qalmoqlar orasida talashda qolmasligi, yurtdoshlarining begonalarga xor bo‘lmasligi uchun jonini tikkan Alpomish bilan tanishasiz. Yaratganga iymon keltirgani va mo‘minga do‘st tutingani uchun Hakimbekning yonida turib o‘zining iymonsiz yurtdoshlariga qarshi kurashgan Qorajon holatini anglab yetasiz. Yuksak insoniy fazilatlar bilan er yigitlardan qolishmaydigan Oybachin va Qaldirg‘och timsollariga qoyil qolasiz. “Alpomish” dostonida o‘zbek millatiga xos eng yuksak ma‘naviy-axloqiy sifatlar, ayni vaqtda, millatdoshlarimizdagi cheklanganlik va ojizliklar buyuk mahorat bilan tasvirlangan.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Aziz o‘quvchi! Agar siz o‘zbek degan xalqni yuksaltirgan, uni dunyoga tanitgan axloqiy fazilatlar nimalardan iboratligini tuymoqchi, bobolaringizni olamga mashhur etgan ma‘naviy sifatlarning ildizi qayerdanligini bilmoqchi, ajdodlarning or-nomus, so‘zga egalik, bag‘rikenglik va kechirimlilik kabi hislatlaridan o‘rnak olmoqchi bo‘lsangiz, dostonni diqqat bilan o‘qib chiqing va asarni tushunib yetishga harakat qiling.

V. Uyga vazifa: Mavzu yuzasidan savol javoblar o‘tkazish o‘qib kelish.

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__yil

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Ogahiy lirikasidan g‘azallar

Maqsadlar:

a) ta‘limiy: o‘quvchilarga yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.

b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;

d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

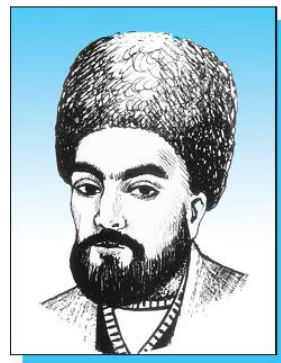
II. Yangi mavzu bayoni:

Mana, shoirning “navro‘z” radifli g‘azali matni bilan tanishdik. Bu she‘r tabiat lirikasining go‘zal namunasi sanaladi. Unda tashxis san‘atidan foydalangan holda shoir bu bahoriy ayyomni madh etadi. Oldingi mavzularni o‘rganish, lirik asarlarni tahlil qilish asnosida tashxis haqida yetarli tushunchaga ega bo‘ldingiz. Dastlabki ikki baytda navro‘z ayyomi jonlantirilib, u quyoshni baland qadr va martabaga yuksaltirdi va bu bilan yer yuzidan soyani ko‘tardi, deb tasvirlanadi. U yurtga uch narsa: fayz, shodlik (nishot) va aysh bilan kirib keldi-da, bu uch xushbaxtlikni muhayyo qilib, ulardan elni bahramand qildi. Mazkur baytlarda navro‘z o‘zidagi bor yaxshi narsalarni boshqalarga chin ko‘ngildan ulashayotgan va bundan o‘zi ham g‘oyat zavqlanayotgan tanti va saxiy kishiga qiyoslangan. Keyingi baytdagi tashxis ham yanada o‘ziga xosdir: Tushunilishi qiyin bo‘lgan so‘zlar ma‘nosi aniqlab olinadi: tarab – shodlik; tiftl – bola, go‘dak; tug‘urdi – tug‘di, dunyoga keltirdi; dahr – dunyo; zol – kampir. Demak, ushbu misralardan quyidagicha ma‘noni uqish mumkin:

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Ogahiyning yetuk inson va iste‘dodli adib bo‘lib yetishuvida u voyaga yetgan muhitning ahamiyati to‘g‘risida mulohaza yuriting.

V. Uyga vazifa: Ogahiy hayoti va ijodini o‘qib kelish

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Zokirjon Xolmuhammad O‘g‘li Furqat

Maqsadlar:

- a) ta‘limiy: o‘quvchilarga yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq :bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

Zokirjon Xolmuhammad o‘g‘li Furqat o‘zining lirik she‘riyati bilan adabiyotimiz xazinasini boyitgan, ma‘rifatchilik adabiyotining darg‘alaridan biri bo‘lgan hamda o‘zbek publitsistikasiga tamal toshlarini qo‘ygan zabardast ijodkordir. Shoir 1859- yilda Qo‘qonda sav dogar oilasida tug‘ilgan. Otasi Mulla Xolmuhammad she‘riyatga oshno, badiiy ijodga moyil kishi edi. Bo‘lajak shoir dastlabki ta‘limni mahallasidgi maktabda oladi. Bir yilga yetmay “Haftiyak” va “Chor kitob”ni o‘qi tugatadi. Sakkiz yoshida Farididdin Attorning “Mantiq ut-tayr” dostonini yod oladi, sal o‘tib, Navoiy mutolaasiga tutinadi. Kichik yoshidan qalam tutib, she‘r mashq qila boshlaydi. Keyinchalik

o‘zining eslashicha, husnixat ta‘limini bolaligidanoq puxta egallagan Zokirjon quyidagi baytni to‘qqiz yoshida yozgan ekan: “Mening maktab aro buldur murodim, Xatimdek chiqsa imlo-yu savodim”. “Biyobongardiman Majnun kabi bir Layli yodida” kabi misralar orqali holini sharh etgach, maqta‘da bu bayonlarni umumlashtirib, taxallusiga ham izoh berib o‘tadi.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. Furqat umr yo‘lining qaysi jihatlari uning ijodida aks etganligini so‘zlang.
2. Shoirning ma‘rifatchilik yo‘nalishidagi asarlari vujudga kelishi omillarini ayting.

V.Uyga vazifa: Furqat she‘riyatidagi g‘urbat tushunchasi qanday ma‘nolarni anglatishi to‘g‘risida fikrlaringizni bildiring.

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__yil

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Badiiy adabiyotda ruhiyat tahlili

Maqsadlar:

- a) ta’limiy: o‘quvchilarga yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Ruh — o‘ta murakkab tushuncha. Ruhiyatga daxldor narsalarni bilish qiyin, ko‘ngil bilan tuyish mumkin, xolos. Demak, ruh odamning ko‘ngliga tegishli hodisa ekan. Inson aqli ruhni to‘la tushunishga ojizlik qiladi. Qur’oni Karimda ham ruhning izohini odam tushunolmasligi ta’kidlangan. Qachondir qilingan ish, bildirilgan fikr, so‘zlangan so‘z eskirishi mumkin, lekin inson ruhiyatining xususiyatlari hech qachon eskirmaydi. Shuning uchun ham badiiy ijodda odam ruhiyati tasviriga katta e‘tibor qaratiladi. Siz badiiy asarlarda inson ruhiyatining tushuntirish mumkin bo‘lmagan jihatlari tasviriga ko‘p marta duch kelgansiz. Chunonchi, raqibini yiqitilmagan Alpomishga qarata Oybachin tomonidan aytilgan: “Qizlar sizni narmoda deb aytadi, Qizlarning aytgani menga botadi. Mardlar olishmaydi, siltab otadi, Maydon bo‘lsa, ish ko‘rsatib ketadi” so‘zlari yigit ruhiyatini ostin-ustun qilib yuborgani va shu vaqtgacha yiqitilmagan dushmanini ko‘kka otgani sizga ma’lum.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Abdullatif ruhiyatidagi tiyiqsiz va tushunarsiz o‘zgarishlarning sababi nima?

V. Uyga vazifa: O‘tilgan mavzuni o‘qib kelish

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Sohibqiron

Maqsadlar:

- a) ta’limiy: o‘quvchilarga yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdegilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq :bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

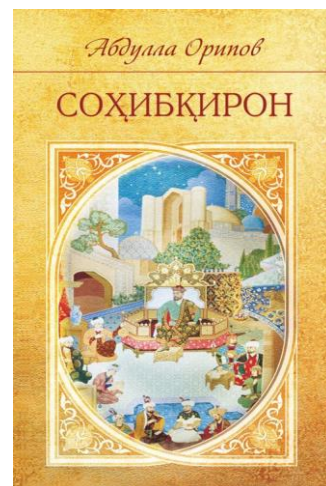
Samarqand. temur saroyi. Sohibqiron soch oldi rayotgan manzara.
Sartarosh: Sartaroshning kasbi-kori hammaga ma’lum: Soch-soqolni qirtishlayman. Tamom-vassalom! Biroq Tangri xo‘p inoyat aylamish menga, Temurdayin buyuk Amir mening mijozim. Olampanoh, necha yilki, ahramingizman, Xizmat qilib kelmoqdaman dargohingizda. Hatto hazil-huzulni ham iltifot aylab Qulingizdan ayamaysiz. Temur: Qul ko‘p, sen – yolg‘iz! Sartarosh: Sohibqiron boshingizni sal quyi eging, Ustaramning tig‘i o‘tkir, dami ko‘p tezkor. Temur: Sartaroshga bosh egar, ha, jahongirlar ham, Boshqalarga egilishdan asrasin Xudo! Biroq senga oddiygina bir gapni aytay: Sohibining xohishiga bo‘ysunadi tig‘. Zarur bo‘lsa kesgaydir u yomon yarani, Jaholatda uzar lekin tilla boshni ham. Marhamating uchun esa tashakkur senga.

IV.Yangi mavzuni mustahkamlash:

1. Temurning sartarosh bilan suhbatini tasviriga tayanib, shaxsiga baho bering.
2. Buyuk Temurni amir Husayn bilan solishtiring. Shaxsiyatlarini orasidagi farqni toping.

V.Uyga vazifa:

1. Amir Husayndan omad yuz o‘girishi sababini izohlang.
2. Sohibqironning biror yurtga qilinadigan yurishga uch-to‘rt yil oldin tayyorgarlik ko‘rish kerakligi borasidagi o‘gitini sharhlang.

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Dorilomon kunlar keldi...

Maqsadlar:

a) ta’limiy: o‘quvchilarga yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.

b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;

d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Dorilomon kunlar keldi, shafaqlari ol,
Qayon boqsang, shaylanishar va sozlashar tor.
Olcha gulin ko‘zlaringga surtasan behol:
„Bu kunlarga yetganlar bor, yetmaganlar bor“.
So‘lg‘in-so‘lg‘in lablaringdan ucharkan shu so‘z,
Otaginam xayolimda rostlay boshlar qad.
Dorilomon kunlarga qayt, ona, yumib ko‘z,
O‘ksik dilda boshlanmasin desang qiyomat.
Bu tabiat suyumlidir ham ko‘zlari ko‘r,
Goh sharobdan, goh og‘udan qilar bizni mast.
Belginangga tirkak bo‘lay, onajonim, tur,
Dorilomon quyoshga boq, unga qasdma-qasd.
Yuzing ardoqli quyoshday issiq va mahvash.
Ko‘zlaringda umid yonar tikilgan oni.
Qorli kunlar bilan ketsin dilingdagi g‘ash.
Qizg‘ish lolarang qoplaydir bu kun dunyoni.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

She’rdagi: „Qizg‘ish lolarang qoplaydir bu kun dunyoni“satri orqali ifodalanayotgan holat, vaziyat va mazmuni anglashga inti -ling.

V. Uyga vazifa: Sherni yod olish

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Turkiylar

Maqsadlar:

- a) ta’limiy: o‘quvchilarga yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdegilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Qilichin tashladi beklar, nihoyat, bosildi tulporlar, tig‘lar suroni urhoga o‘rgangan tillarda oyat, turkiylar tanidi komil xudoni Qilichlar zangladi... falokat hushyor, turkiylar quvvatin berdi yerlarga Hiylagar do‘stlarday yaqinlashdi yovkomillik qidirdigan jasur erlarga. Ilvasin yigitlar, bobir yigitlar, sajdaga bosh qo‘ydi yovga ters qarab g‘ullarni kemirib yig‘ladi itlar, buyuk boshni kesdi qilich yaraqlab Turkda bosh qolmadi... qolmadi dovlar, xotin-xalaj qoldi motam ko‘tarib “bizga tik qarama” buyurdi yovlar, yovlarga ters qarab yashadi bari Talandi samoviy tulpor uyuri, talandi zarlari, zeb-u zabari, “ters qarab o‘ling” deb yovlar buyurdi, yovlarga ters qarab jon berdi bari. Lahadga kirdilar o‘zlarin qarg‘ab, qolmadi arabiy, turkiy xatlari, “tug‘ingiz, — dedi yov, — teskari qarab” yovlarga ters qarab tug‘ildi bari. Tug‘ildi, tug‘ildi qullar, qirqida qirilgan – imdodga muhtoj, yovlarga ters qarab itlarday hurar, bir-biriga dushman, bir-biridan koj. Jo‘mardlar qirilgan

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

She’rning birinchi besh qatorida aks etgan fikr va ruhiy holatni ilg‘ab olishga urining.

V. Uyga vazifa: Tarixda jangovarligi, yovqurligi bilan nom qozongan turkiylarning asl fazilatlaridan mahrum bo‘lganligi ifodalangan:

“Шавкат Раҳмон деган бир ўжар шоир...”

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Chingiz Aytmatov hayoti va ijodi

Maqsadlar:

- a) ta’limiy: o‘quvchilarga yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

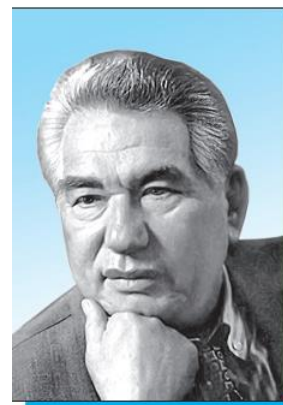
Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Turkiy xalqlarning iftixori bo‘lmish Chingiz Aytmatov jahon adabiyotining yorqin namoyandasi edi. Uning asarlari dunyodagi 191 tilga tarjima qilingan. Chingiz Aytmatov 1928- yilning 12-dekabrda Qirg‘izistonning Talas vodiysidagi Shakar ovulida tug‘ilgan, bolaligidanoq hayot qiyinchiliklarini tatigan. Bobosi Aytmat qo‘li gul hunarmand va ajoyib qo‘-bizchi bo‘lgan. Otasi To‘raqul Aytmatov rus-tuzem maktabida tahsil ko‘rgan, o‘qimishli, fikri tiniq tashkilotchi odam edi. Respublika miqyosidagi katta lavozimlarda turib, Qirg‘izistonda savodsizlikni tugatish, yurtga zamonaviy madaniyatni olib kirish yo‘lida astoydil mehnat qiladi. 1937- yilda sho‘ro hukumati tomonidan qamalib, yo‘q qilingach, oila boshiga ko‘p og‘ir savdolar tushadi. Bo‘lajak adibning onasi Naima Aytmatova ham o‘qimishli, oqila ayol bo‘lganini aytishadi. Eslashlaricha, Ch. Aytmatov yosh bolaligida haydovchi bo‘lishni orzu qilgan. Ammo turmush uni o‘zga yo‘llardan yurishga majbur etdi. O‘rta maktabni bitirgan yigitcha zooveterinariya texnikumiga kirib o‘qiy di. So‘ng qishloq xo‘jalik institutiga o‘qishga kirib, uni 1953- yilda tugatdi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

Chingiz Aytmatov nechanchi- yillarda Moskvadagi Oliy adabiyot kursida tahsil ko‘rdi.

V. Uyga vazifa: Chingiz Aytmatov hayoti va ijodi yollarini o‘qib kelish

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: O‘ljas Sulaymonov

Maqsadlar:

- a) ta’limiy: o‘quvchilarga yangi mavzu bo‘yicha yangi bilimlar berish va ko‘nikmalarini shakllantirish.
- b) tarbiyaviy: o‘quvchilarda berilgan rasmlar hamda savollar ustida ishlash orqali vatanga muhabbat hissini uyg‘otish;
- d) rivojlantiruvchi: o‘quvchilarning og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish, yozma savodxonligini oshirish.

Milliy o‘quv dasturidagi malaka talablari bilan mosligi:

Og‘zaki nutq : atrofdagilar bilan muloqotga kirisha olish, muloqot odobiga rioya qila oladi; rasmlar, odamlar, narsalar va voqealarni og‘zaki tasvirlay oladi; o‘quv dasturida berilgan mavzular yuzasidan fikr bildira oladi;

Yozma nutq : bo‘g‘in ko‘chirish, bosh harflar imlosiga rioya qiladi

Tinglab tushunish: tinglangan monologik nutq va suhbatdan so‘zlovchining nutq ohangini belgilay oladi ; berilgan savolni tushunadi va mantiqli javob bera oladi jonli nutq, audiomatn shaklidagi matnlarning xulosasi va g‘oyasini ayta oladi

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mashq daftari, “O‘qituvchi kitobi”, xattaxta, texnik jihozlar.

Shakl: jamoa, guruhda ishlash, hamma o‘zi uchun.

Nazorat: O‘quvchilarning mashg‘ulotda faolligi kuzatilib, hisobga olib boriladi.

I. Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlama qilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II. Yangi mavzu bayoni:

Taniqli qozoq adibi O‘ljas Sulaymonov 1936- yilning 18-mayida Qozog‘istonning Olmaota shahrida tug‘ildi. Otasi Umar harbiy xizmatchi edi. 1937- yilda qatag‘on qurboni bo‘ldi. O‘ljas o‘rischa maktabda o‘rta ma‘lumot oldi. So‘ng Qozog‘iston davlat universitetining geolo giya fakultetini bitirdi. Yoshligidan adabiyotga mehr-muhabbat qo‘ygan O‘. Sulaymonov universitetni bitirgan yili Moskvadagi Maksim Gorkiy nomidagi Jahon adabiyoti institutiga kiradi. O‘ljas Sulaymonov badiiy ijodga doir turli vazifalarda ishladi. 1962—1971- yillarda “Qozog‘iston haqiqati” gazetasi muxbiri, „Qozoqfilm“ studiyasida muharrir, „Prostor“ jurnali bo‘lim mudiri, 1971- yildan 1981- yilgacha Qozog‘iston Respublikasi Yozuvchilar uyush masi boshqaruvi kotibi lavozimida ishladi. 1981—1984- yillarda Qozog‘iston kinematografiya davlat qo‘mitasi raisi, 1984- yildan 1992- yilgacha Qozog‘iston Yozuvchilar uyushmasining birinchi kotibi vazifalarida ishlagan. 1995—2001- yillarda Qozog‘istonning Italiya, Yunoniston va Maltadagi elchisi sifatida faoliyat ko‘rsatdi.

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash:

„Yilqisi bilan mashhur, Qadim qipchoq yerida“satrlarida qaysi yurt ko‘zda tutilayotganini ayting.

V. Uyga vazifa: Sizningcha, she‘rdagi arg‘umoq timsoli nimani anglatadi?

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__yil

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Qadimgi dunyo adabiyoti: kirish darsi

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha nazariy ma’lumotlar berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

b) tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

v) rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish..

Axborot manbalari va texnik vositalari: kompyuter, proyektor, ekran, slayd, ko‘rsatmali va tarqatma materiallar, videolavhalar, audio MP3 varianti, rag‘bat rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mavzuga oid ko‘rgazmalar, xattaxta, texnik jihozlar.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlamaqilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

Yozma adabiyotning paydo bo‘lishi miloddan avvalgi IV–II mingyilliklarda qadimgi Sharqda – Shumer, Akkad va Bobil (Vaviloniya) davlatlari (Mesopotamiya, hozirgi Iroq hududi) hamda Qadimgi Misrda yozuvning ixtiro qilinishi bilan bog‘liq. Qadimgi Sharq adabiyotining bizgacha yetib kelgan dastlabki namunalarini asosan miqlar (qadimgi xalqlarning dunyo paydo bo‘lishi, tabiat hodisalarining sabablari, ma’budlarning insonlar hayotiga ta’siri bilan bog‘liq e’tiqodlarini aks ettirgan asarlar), eposlar (dostonlar), ma’budlar sharafiga duolar va madhiyalar, qo‘shiqlar va maqollar tashkil qiladi.

Qadimgi Sharqdunyosining eng yirik adabiy yodgorliklaridan biri Gilgamesh haqidagi dostonidir. Akkad tilidagi bu asar miloddan avvalgi XVIII–XVII asarlarda yaratilgan. Dostonga ko‘ra, Uruk (Shumer poytaxti) ahli zolim shoh Gilgameshdan najot so‘rab ma’buda Aruruga murojaat qilishadi. Aruru yovvoyi odam –Enkiduni yaratib, yerga yuboradi. Enkidu Urukda Gilgamesh bilan kurash tushadi, lekin kuchlar teng keladi. Gilgamesh va Enkidu do‘stlashib, yovuzlikka qarshi kurashadilar va turli qahramonliklar ko‘rsatadilar. Dostonning keyingi qismlarida Gilgamesh hayot suvini izlab, turli qiyinchiliklarga duch kelgani tasvirlanadi

IV.Mustahkamlash:

Tahlil qiling:

1. Qadimgi Sharq adabiyotida qanday g‘oyalar va mavzular yetakchilik qilgan?
2. Bu g‘oyalar siz mutolaa qilgan keyingi davr Sharq so‘z san’ati namunalarida qay tarzda aks etgan?

V. Uyga vazifa: Mavzuni qayta o‘qish

Sana: “ ” _____ 20 __-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Antik adabiyot

Maqsadlar:

- a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha nazariy ma’lumotlar berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.
- b) tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.
- v) rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish..

Axborot manbalari va texnik vositalari: kompyuter, proyektor, ekran, slayd, ko‘rsatmali va tarqatma materiallar, videolavhalar, audio MP3 varianti, rag‘bat rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mavzuga oid ko‘rgazmalar, xattaxta, texnik jihozlar.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlamaqilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

Qadimgi dunyo adabiyotining muhim qismini antik adabiyot tashkil qiladi. Antik (lotincha “qadimiy” so‘zidan) adabiyot deganda taxminan miloddan avvalgi I mingyillikdan milodning V asrigacha, ya’ni Qadimgi Rim imperiyasining qulashigacha bo‘lgan davrda Yunoniston va Rimda yaratilgan adabiyot tushuniladi. Antik madaniyatning keyingi davrlar ilm-fani, madaniyati va adabiyotiga ta’siri beqiyosdir. Misol uchun, har to‘rt yilda o‘tkaziladigan Olimpiada o‘yinlari, ayrim Yevropa va turkiy tillar alifbolari uchun asos bo‘lgan lotin yozuvi, sayyoralar va yulduzlarning nomlari, ilm-fanning turli sohalariga oid ilmiy atamalar, adabiy turlarga (epos, lirika, drama) oid ilk nazariy qarashlar antik madaniyat mahsulidir. Qadimgi yunon adabiyotining asosini ularning diniy qarashlari aks etgan mifologiya tashkil qiladi. Bu mifologiya keyinchalik ayrim o‘zgarishlar bilan qadimgi rimliklar tomonidan ham qabul qilingan. Unga ko‘ra, Olimp tog‘ida istiqomat qiluvchi Zevs (Rim mifologiyasida –Yupiter) boshliq ma’bud va ma’budalar tabiat va yer yuzidagi insonlar hayotini nazorat qilishgan. Ularda ham insonlarga xos tuyg‘ular mavjud bo‘lib, turli qiyofalarda yerdagi hayotga aralashishlari mumkin edi. Ma’bud va inson farzandi bo‘lgan qahramonlar esa g‘ayritabiiy jismoniy va aqliy qobiliyatlarga ega bo‘lishgan.

IV.Mustahkamlash:

1. Antik madaniyat ta’sirini bugungi hayotimizning yana qaysi jabhalarida kuzatish mumkin?
2. Antik adabiyot qaysi xususiyatlari bilan qadimgi Sharq adabiyotidan farq qiladi deb o‘ylaysiz?

V. Uyga vazifa: Savollarga javob yozing

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20 __yil

Sana: “ ” _____ 20 __-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: O‘zbek mumtoz adabiyoti: kirish darsi

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha nazariy ma’lumotlar berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

b) tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

v) rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish..

Axborot manbalari va texnik vositalari: kompyuter, proyektor, ekran, slayd, ko‘rsatmali va tarqatma materiallar, videolavhalar, audio MP3 varianti, rag‘bat rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mavzuga oid ko‘rgazmalar, xattaxta, texnik jihozlar.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlamaqilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

O‘zbek qahramonlik dostonining yorqin namunasi “Alpomish” ham, ayrim mutaxassislar fikricha, X–XI asrlarda ko‘chmanchi- chorvador qo‘ng‘irot qabilasi orasida Sirdaryoning quyi oqimlari va Orol dengizi atroflarida yaratilgan. Unda Alpomishning sevgan yori Barchinga yetishish, qaynotasi Boysarini qutqarish va o‘z oilasi, o‘z qo‘rg‘onini

dushmanlardan himoya qilish yo‘lida ko‘rsatgan

qahramonliklari orqali mardlik, vatanparvarlik, sevgi

va sadoqat g‘oyalari tarannum etiladi. XII asrdan

boshlab Markaziy Osiyoda ilk tasavvufiy qarashlar –

insonning komillikka erishish yo‘li haqidagi

ta’limotlar paydo bo‘la boshladi. Xususan, yassaviya

tariqatining, ilk tasavvuf she’riyatining asoschisi

Ahmad Yassaviy o‘zining “Devoni hikmat”ida islom

dinining asosi hisoblangan mehr-oqibat, ruhiy

kamolot, imyon-e’tiqod, nafs, sabr-toqat kabi mavzularni tahlil qiladi. U zamondoshlarini

mehrli bo‘lishga chaqiradi, nafs yo‘lida mojarodan charchamaydigan aka-ukalardan,

mehr-muruvvatni unutgan ota-onadan ranjiydi, inson zotining axloqsizligidan azoblanadi.

Uning tili sodda va ravon hikmatlarida bugungi kun uchun ham o‘ta dolzarb mavzular

qalamga olingan

IV.Mustahkamlash:

1.“Devonu lug‘atit turk”dan olingan ushbu parchalarda qanday tabiat hodisalari tasvirlangan?

2. Muallif nima uchun aynan shu hodisalarni munozara uchun asos qilib olgan?

3. Ularda turkiy xalqlarning badiiy tafakkuriga xos qanday xususiyatlarni kuzatish mumkin?

V. Uyga vazifa: Savollarga javob yozing

Sana: “__” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: “Qutadg‘u bilig” asari haqida

Maqsadlar:

- a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha nazariy ma’lumotlar berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.
- b) tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.
- v) rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish..

Axborot manbalari va texnik vositalari: kompyuter, proyektor, ekran, slayd, ko‘rsatmali va tarqatma materiallar, videolavhalar, audio MP3 varianti, rag‘bat rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mavzuga oid ko‘rgazmalar, xattaxta, texnik jihozlar.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlamaqilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

“Qutadg‘u bilig” (“Saodatga eltuvchi bilim”) asari turkiy yozma adabiyotdagi ilk badiiy doston bo‘lib, didaktik (pand-nasihat) yo‘nalishda yozilgan. Unda muallifning davlatni boshqarish, turli tabaqa vakillarining davlatdagi o‘rni, insoniy munosabatlar, odob-axloq haqidagi fikrlari to‘rt obraz suhbatlari orqali bayon qilinadi:

- Kuntug‘di – adolatli hukmdor;
- Oyto‘ldi – halolligi va aqli tufayli cho‘ponlikdan vazir darajasiga ko‘tarilgan inson;
- O‘gdulmish (“aql bilan ziynatlangan”) – Oyto‘ldining dono o‘g‘li, otasidan keyin saroyda uning o‘rnini egallaydi;
- O‘zg‘urmish (“hushyor qiluvchi, sergaklantiruvchi”) – O‘gdulmishning tarki dunyo qilgan donishmand qarindoshi.

Asar tili

“Qutadg‘u bilig” asari qadimgi turkiy tilda aruz vaznining mutaqorib bahrida (bir qisqa va ikki cho‘ziq hijo) yozilgan:

Qara bash / yag‘isi / qizil til / turur,
Necha bash / yedi bu / taqi ma / yeyur.
V -- / V -- / V -- / V --

Asar Qayum Karimov va keyinchalik Boqijon To‘xliyev tomonidan hozirgi o‘zbek tiliga o‘g‘irilgan.

IV.Mustahkamlash:

“Qutadg‘u bilig” muqaddimasida bayon qilinishcha, kitob asosida to‘rt narsa yotadi: adolat, davlat, aql va qanoat. Sizningcha, asardagi to‘rt obrazdan (Kuntug‘di, Oyto‘ldi, O‘gdulmish, O‘zg‘urmish) har biri nimaning timsoli bo‘lib xizmat qiladi?

V. Uyga vazifa:

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Migel Servantes. “Don Kixot” romani: Tarixiy davr. Muallif haqida.

Maqsadlar:

a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha nazariy ma’lumotlar berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.

b) tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.

v) rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish..

Axborot manbalari va texnik vositalari: kompyuter, proyektor, ekran, slayd, ko‘rsatmali va tarqatma materiallar, videolavhalar, audio MP3 varianti, rag‘bat rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mavzuga oid ko‘rgazmalar, xattaxta, texnik jihozlar.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlamaqilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

XVI–XVII asrlar “Ispaniyaning oltin davri” deb ataladi.

Bu davrda yevropaliklar yangi qit‘alar va dengiz yo‘llarini ochib, yangi kashfiyotlarni amalga oshirdilar.

Ispaniya hududi kengayib, uning boshqa Yevropa davlatlariga ta’siri ham kuchaydi. “Yangi dunyo” –

Amerika qit‘asidan kumush, oltin, tamaki, ziravor kabi mahsulotlarning olib kelib sotilishi Ispaniya qirol

g‘aznasiga katta daromad keltirardi. Savdo-sotiq, qishloq xo‘jaligi va yengil sanoat

rivojlandi. Bu davrda Yevropa tillaridan birinchi bo‘lib ispan tilining grammatikasi chop etildi, ispan me’morchiligi, adabiyoti va san’atining nodir namunalari yaratildi.

Migel de Servantes Saavedra 1547-yilda Madrid yaqinida zodagon oilada tug‘ildi.

Taxminlarga ko‘ra, u iyezuitlar (katolik ruhoniylari) kollejida tahsil olgan, biroq oiladagi moddiy qiyinchiliklar tufayli o‘qishini davom ettira olmagan. 1570-yillarda u Ispaniya

armiyasiga qo‘shiladi va usmonli turklarga qarshi olib borilgan urushda qatnashib, yaralanadi. Ispaniyaga qaytayotganida kemaga jazoirlar qaroqchilar hujum qiladi va

yozuvchi umrining besh yilini Jazoirda tutqunlikda o‘tkazishga majbur bo‘ladi. Xayriya jamoasi to‘lagan mablag‘lar evaziga ozod qilingan Servantes Ispaniyaga qaytib, turli

ishlar bilan shug‘ullanadi, biroq muhtojlikda hayot kechiradi. Ijodkor bir qancha she’rlar, novellalar va pyesalar yozdi, biroq bu asarlar unga shuhrat keltirmadi. Uning

nomini jahon adabiyoti tarixiga muhrlagan asar ikki qismdan iborat “Don Kixot sarguzashtlari” romani bo‘ldi.

IV.Mustahkamlash:

1. Ispaniyaning oltin davri qaysi asrlarni o‘z ichiga oladi?

2. Migel de Servantes Saavedra qachon va qayerda tug‘ilgan?

V. Uyga vazifa: Savollarga javob yozing

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Mashrab: muallif haqida ma’lumot

Maqsadlar:

- a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha nazariy ma’lumotlar berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.
- b) tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.
- v) rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish..

Axborot manbalari va texnik vositalari: kompyuter, proyektor, ekran, slayd, ko‘rsatmali va tarqatma materiallar, videolavhalar, audio MP3 varianti, rag‘bat rag‘bat kartochkalari.

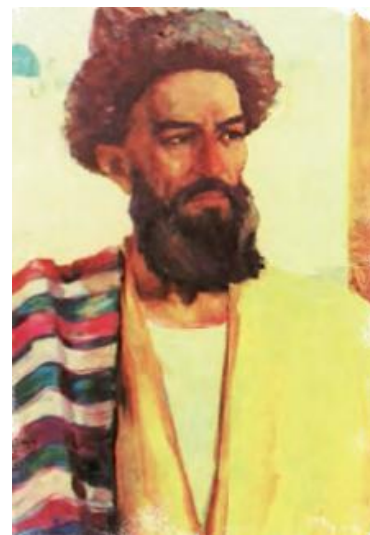
Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mavzuga oid ko‘rgazmalar, xattaxta, texnik jihozlar.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlamaqilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

XVI asrda Markaziy Osiyoda hokimiyat Temuriylar qo‘lidan Shayboniylarga o‘tdi. Shayboniylarning Movarounnahrda tashkil qilgan davlati Buxoro xonligi deb atala boshlandi. XVI asrda Xorazm (Xiva xonligi) o‘z mustaqilligini tikladi, XVIII asrda esa ichki kurashlar natijasida zaiflashgan Buxoro xonligidan Qo‘qon xonligi ajralib chiqdi. Shu tariqa Markaziy Osiyoda yagona markazlashgan davlat o‘rniga uch mustaqil davlat paydo bo‘ldi. Ular o‘rtasida tez-tez nizolar kelib chiqar va bu nizolar xalqning tinkasini quritgan edi. Siyosiy parokandalik va tinimsiz urushlar o‘lkadagi madaniy hayotning zaiflashuviga olib keldi. Shunga qaramay, XVII–XVIII asrlarda Buxoro, Samarqand, Yangi Urganch kabi shaharlarda bunyodkorlik ishlari olib borildi, qator tarixiy va badiiy asarlar yaratildi.

Boborahim Mulla Vali o‘g‘li (taxallusi – “Mashrab”, ya’ni “ishq sharobini ichgan”) XVII asr o‘rtalarida Namanganda kambag‘al oilada dunyoga kelgan (manbalarda uning tug‘ilgan yili sifatida 1640-, 1647- yoki 1653-yillar ko‘rsatiladi). Otasidan erta yetim qolgan Boborahim oiladagi moddiy qiyinchiliklarga qaramasdan avval maktabda o‘qidi, so‘ng din va falsafani chuqurroq o‘rganish maqsadida Namanganda mashhur so‘fiy eshon Mullo Bozor Oxund (Xo‘ja Ubaydullo) va Qashqarda Hidoyatullo Ofoqxo‘ja eshon qo‘lida tahsil oldi. Ofoqxo‘ja eshon dargohidan ketgach, umrini musofirlikda o‘tkazdi, bir qancha shaharlarda bo‘ldi. Ma’lumotlarga qaraganda, 1711-yilda Qunduzda (Balx viloyati, hozirgi Afg‘oniston) hokim buyrug‘i bilan qatl qilingan.

IV.Mustahkamlash:

- 1. Mashrabning asl ismi kim?
- 2. “Mashrab” so‘zining ma’nosi nima?

V. Uyga vazifa: Masrab haqida ma’lumot yozing

Maktab MMIBDO‘ _____ sana _____ 20__ yil

Sana: “ ” _____ 20 __-yil. Sinflar: _____. To‘garak rahbari: _____

Mavzu: XVII–XIX asrlar jahon adabiyoti

Maqsadlar:

- a) ta’limiy maqsad: o‘quvchilarga mavzu bo‘yicha nazariy ma’lumotlar berish, o‘quvchilarda mavzu bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarni hosil qilish.
- b) tarbiyaviy maqsad: o‘quvchilarga vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, yaxshilik, kamtarlik tuyg‘ularini singdirish, ona Vatanimizga va ota-onasiga cheksiz mehr-muhabbat ruhida tarbiyalash.
- v) rivojlantiruvchi maqsad: o‘quvchilarning ilmiy dunyoqarashini, tafakkurini, asarlarni tahlil qilish hamda ifodali o‘qish malakalarini rivojlantirish, erkin fikrlashga, muammoli vaziyatlar yechimini topishga o‘rgatish, mavzu asosidagi bilim, ko‘nikmalarini boyitish..

Axborot manbalari va texnik vositalari: kompyuter, proyektor, ekran, slayd, ko‘rsatmali va tarqatma materiallar, videolavhalar, audio MP3 varianti, rag‘bat rag‘bat kartochkalari.

Mashg‘ulotning metodi: og‘zaki (suhbat, savol-javob)

Mashg‘ulotning vositalari: o‘quv dasturi, mashg‘ulot rejasi, mavzuga oid ko‘rgazmalar, xattaxta, texnik jihozlar.

I.Tashkiliy qism: Salomlashish, yo‘qlamaqilish, o‘quvchilarni mashg‘ulotga tayyorgarliklarini tekshirish.

II.Yangi mavzu bayoni:

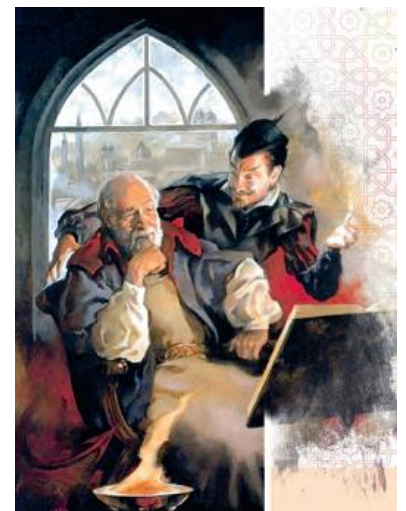
XVII asrda Yevropa murakkab va ziddiyatli davrga qadam qo‘ydi. Feodalizm inqirozga yuz tutdi va yangicha kapitalistik munosabatlar shakllana boshlandi. Ayrim davlatlarda (xususan, Fransiya va Rossiyada) absolyut monarxiya (qirolning mutlaq hokimiyati) o‘z cho‘qqisiga chiqqan bo‘lsa, Angliyada qirol hokimiyati va eskicha munosabatlarga qarshi g‘alayonlar bo‘lib o‘tdi. Bir tarafdin, Yevropaning ko‘p davlatlarini hududiy va diniy kelishmovchiliklar tufayli urushlar bo‘hroni qamrab oldi, ikkinchi tarafdin esa, ilm-fanning turli sohalaridagi yangiliklar insonning dunyo va jamiyat haqidagi tasavvurlarini o‘zgartirib yubordi. Asosiy shiori “Ozodlik, tenglik, birodarlik” bo‘lgan Buyuk fransuz inqilobi (XVIII asr oxiri) esa nafaqat Fransiya, balki butun Yevropada inson shaxsi va erkiga nisbatan yangicha munosabatlarni shakllantirdi. Bunday sharoitda adabiyot va san‘atga munosabat ham o‘zgardi: Uyg‘onish davri madaniyati insonni oliy qadriyat sifatida ko‘rgan bo‘lsa, keyingi davr san‘atkorlari inson va tabiat, inson va jamiyat o‘rtasidagi ziddiyatlarga asosiy e’tiborni qaratdilar.

XVIII asr ikkinchi yarmi – XIX asr boshlarida yashab ijod etgan buyuk nemis adibi, faylasufiva davlat arbobi Iogann Volfgang Gyotening “Faust”i jahon adabiyotining durdona asarlaridan biri sifatida e’tirof etiladi. Unda yashash mohiyati haqidagi muallif qarashlari umri davomida to‘plagan bilimlaridan hafsalasi pir bo‘lgan professor Faustning Mefistofel (shayton) bilan garovi vositasida aks ettirilgan.

IV.Mustahkamlash:

- 1. Iogann Volfgang Gyote kim?
- 2. Daniyel Defo kim?

V. Uyga vazifa: Takrorlash

ONLINE KOMPYUTER XIZMARLARI

O'zbek va rus maktablar uchun

Buyutirma asosida

1-11-sinflar uchun barcha fanlardan **testlar, nazorat ishlar, tezislar, to'garaklar va yillik fan konspektlar, tadbir senariylari, ochiq dars ishlanma va slaydlar** (taqdimotlar), **ko'rgazma va tarqatmalar, faxriy yorliq, diplom, tashakkurnomalar** va boshqa hujjatlarni tayyorlab beramiz.

Tel:91669-34-74 Telegramdan: @talimxizmatlar izlab toping.

Для 1–11 классов узбекских и русских школ по всем предметам: **тесты, контрольные работы, тезисы, сценарии кружков, годовые конспекты уроков, сценарии мероприятий, разработки открытых уроков, слайды (презентации), стенды и раздаточные материалы, почётные грамоты, дипломы, благодарственные письма и другие документы.**

Тел: 91669-34-74 Telegram: @talimxizmatlar